

Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры: у вёсцы XXVII рэспубліканскага конкурсу

Патэцыял бібліятэк у справе адроджэння нацыянальнай спадчыны, гісторыі, літаратуры і мовы ўжо кагаты год выразна адлюстроўвае прафесійны рэспубліканскі конкурс «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры».

11 мая 2019 г. у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі былі падведзены вынікі XXVII рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры» за 2018 г. У склад кампетэнтнага журы ўвайшлі прадстаўнікі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, абласных бібліятэк, цэнтралізаваных сістэм публічных і дзяржаўных бібліятэк г. Мінска, грамадскага аб'яднання «Беларускі фонд культуры».

Конкурс праводзіцца штогод сярод публічных бібліятэк краіны ў два этапы (абласны і рэспубліканскі). У рэспубліканскім этапе конкурсу прынялі ўдзел 38 работ, 23 з іх сталі пераможцамі ў чатырох намінацыях: «За пошукавую і даследчую працу», «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаным пакаленнем», «За падтрымку і развіццё чытання», «За нававы ў сферы бібліятэчнай справы». Сем работ журы прадставіла за заахвочвання.

Пераможцы атрымалі ўзнагароды адпаведна з заахвочваннямі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь № 109 ад 8 чэрвеня 2019 г. «Аб вынах XXVII рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры»» — дыпломы першай, другой, трэцяй ступені і грашовыя прэміі ў памеры 5-1 базавых велічынь.

Змястоўная насычанасць, шматграннасць і разнастайнасць тэхнікі прадстаўлення работ выклікалі некаторыя цяжкасці журы ў вызначэнні пераможцаў конкурсу. Матэрыялы былі ацэнены па пэўнае раскрыццё тэмы, арыгінальнасць падачы матэрыялу, афармленні работ.

Паведамлім пра асноўныя дасягненні бібліятэк-пераможцаў, што адзначаны дыпламамі першай, другой і трэцяй ступені ў кожнай з намінацый.

Найбольш колькасць работ была прадставлена ў намінацыях «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаным пакаленнем» і «За пошукавую і даследчую працу» — па 11.

У намінацыі «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаным пакаленнем» пераможца бібліятэка стала Цэнтральная раённая бібліятэка імя А.С. Пушкіна г. Мазыра. Асабліва ўвагу бібліятэка надае гістарычнаму літаратурнаму і аэстэтычнаму напрамку работ значнай дэзіянацыі, па кожным з якіх праводзіцца сістэмная праца. Так, бібліятэка паспяхова рэалізуе інтэрнет-праект «Ні дзя без думі ад родным краі», краязнаўчы праект «Муже-ственная галерэя «Очаківаныя родным краем»». Атрымалі дадатковыя веды аб літаратуры, гісторыі, культуры і мастацтве роднага краю дапамагае дзесяці і падлеткам краязнаўчы тэаграфічны «Сустрачэнне».

Першае месца сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк

прысуджана Бяляўскай сельскай бібліятэцы-клубу Чачэрскага раёна за нацыянальнае адроджэнне, выхаванне любові і павагі да роднага краю, цікавасці да вывучэння гісторыі сваёй вёскі. Так, у бібліятэцы арганізавана аматарскае аб'яднанне «Радзімка», члены якога вывучаюць традыцыйны і звычайны родныя вёскі. Створаны міні-музей «Скарбы селянскай хаты», дзе знаходзяцца экспанаты сельскага побыту і вырабы мясцовых майстроў, друкаваны выданні ўспамінаў старажылаў, дакументы фотаздымак.

Другую прэмію сярод гарадскіх і раённых бібліятэк атрымала Дзяржаўная бібліятэка-філіял Хоцімскага раёна за галугунае чытанне, прапаганду каштоўнасці чытання і кнігі, стымуляванне цікавасці да сусветнай літаратурнай спадчыны. Бібліятэка рэалізаваны праекты «Кніжны саляроўнік — 2018», «Чудесныя рэканцоўкі», накіраваны на арганізацыю лятняга вольнага часу праз гульні і кнігу. У бібліятэцы ёсць месца, абсталяванае неабходнай камп'ютарнай тэхнікай, свабодным доступам да інтэрнету.

Дзесяціна клуб займальнага чытання «Кніголюб».

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк другое месца заняла Сакольніцкая сельская бібліятэка Крычаўскага раёна. У рамках краязнаўчага патрыятычнага праекта «Нам ёсць чым ганарыцца, нам ёсць каго памятаць» сабраны ўнікальны матэрыялы аб гістарыч-

«За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаным пакаленнем»

ным мінулым вёскі, знакамітых землякаў і войнаў, загінулых у гады Вялікай Айчыннай вайны. На базе бібліятэкі створаны Пакой мужнасці і славы, дзе экспануцца матэрыялы аб героях-земляках. З мэтай фармавання ў маладога пакалення любові да сваёй малой радзімы, беларускай мовы і кнігі дзейнічае этнаграфічны куток «Я вырас тут, і край мне гэты любіць».

Дыпламам трэцяй ступені ў намінацыі «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаным пакаленнем» ўзнагароджана Мар'інагорская гарадская бібліятэка Лукавіцкага раёна за комплексную, скаардынаваную сістэму дзеянняў па патрыятычнаму выхаванню падлеткаў і падлеткаў. Так, бібліятэка ажыццяўляе праект «Кнігазямлянка «Сымон і Кё»», у падтрымку Беларускай кнігі і чытання, у межах якога юныя артысты бібліятэчнага тэатра «Ушэска» рыхтуюць тэатрыялізаваныя прадстаўленні па творчасці беларускіх пісьмнікаў, Асаблівае ролю ў азнамленні дзяцей і падлеткаў з гісторыяй

і прыроднай роднага краю адыгрывае міні-музей «Нам застаецца спадчына».

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк трэцяе месца ў гэтай намінацыі заняла Мельніцкая сельская бібліятэка Мядзельскага раёна. Бібліятэкарам створаны электронны гісторыка-краязнаўчы рэсурс «Маладая радзіма: краязнаўчы маршрут па вёсцы Мельнік», у якім сістэматызаваная інфармацыя аб Вялікай Айчыннай вайне, па гісторыі калгаса і школы, сабраны матэрыялы пра знакамітых людзей вёскі. Штогод у бібліятэцы праводзіцца летняя чытанні, розныя акацы, конкурсы, свята. У рамках свята кнігі «Па захвочванні сям'янінаў» каля школы была арганізавана вучэбна-чытальная зала «Бібліядаркіня».

У намінацыі «За пошукавую і даследчую працу» на разгляд журы было прадставлена 11 работ.

Лепшай сярод гарадскіх і раённых бібліятэк прызнана Шакаршчынская раённая бібліятэка. Да 130-годдзя з дня нараджэння Я. Драздовіча супрацоўнікамі раёнай бібліятэкі праведзена значная пошукава-даследчая работа па творчай спадчыне слаўтага земляка жывілісца, фэаграфіа, этнаграфіа, фалькларыста, пісьмніка Я. Драздовіча. Супрацоўнікі бібліятэкі вывучалі матэрыялы з фондў цэнтральнай раёнай бібліятэкі, Мастоцка-этнаграфічнага музея імя Я. Драздовіча, уласныя архівы мясцовых жыхароў, аўтарытэтных матэрыялы з інтэрнэт-крыніц і ўстановаў сведкаў. Вынікам гэтай карпатлівай працы сталі бібліяграфічныя дапаможнікі «Вандорчук. Доўгае вяртанне і зборнік матэрыялаў «Адсюль тут пачакалі і тут твой працяг».

Першай прэміяй сярод бібліятэк, што размешчаныя ў сельскай мясцовасці, журы адзначыла Заходняя сельская бібліятэка Шклоўскага раёна. Бібліятэкарам праводзіцца вялікая даследчая праца па выяўленні дакументаў, што ўтрымліваюць звесткі аб вёсках Еўдакімавічы і яе жыхароў. На падставе сабранага

матэрыялу створаны электронны краязнаўчы рэсурс «Ад вытокаў ад аграгарадка», у якім адлюстравана гісторыя Еўдакімавічы ад старажытных часоў да нашых дзён. Галоўнае дасягненне шматгадовай пошукавай і даследчай дзейнасці бібліятэкара — адрывіць этнаграфічнага музея «Беларуская хата», дзе вобразна прадставлена жыццё і побыт, культура і традыцыі жыхароў вёскі.

Другое месца ў гэтай намінацыі прысуджана Лукавіцкай раёнай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэме за пэўную пошукавую і даследчую працу аб выяўленні, сістэматызацыі і захаванні этнаграфічных, тапанімічных, фальклорных матэрыялаў аб Лукавіцкім раёне. На працягу апошніх гадоў супрацоўнікамі бібліятэкі выдзеляцца праца па стварэнні публічна-аўтарскай базы дадзеных краязнаўчага зместу. Так, электроннае выданне «Невядомае аб вядомым: цікавыя факты аб Лукавіччыне» змяшчае артыкулы з краязнаўчымі звесткамі аб Лукавіцкім раёне.

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк дыпламам другой ступені адзначана Бронніцкая сельская бібліятэка Рачыцкага раёна. На паглыбленае веданне аб беларускіх мінска-абрадачых абрадах, абарэжэнні і захаванне народных рамстваў, што знікаюць, накіраваны праект «Ручнік — дарога чысціна». Калекцыя бібліятэкі налічвае звыш 100 кніг і лічбавыя звесткі па тэме лютасуджэння, абрадавага і дэкаратыўнага прызначэння. У рамках праекта «Стужка часу» у бібліятэцы аформлены фальклорна-этнаграфічныя пакавы, дзе сабраны матэрыялы па тэме па на гісторыі і культуры вёскаў сельскага Савета.

На трэцяе месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк намінаваная Астрэвацкая раённая бібліятэка, вылучыла накіраваным дзеяннямі якасць з'яўляецца краязнаўчы экспедыцыі, пад час якіх занатоўваюцца ўспаміны старажылаў вёскі, запісваюцца відэаапісанні місцываў, даследчы матэрыялы місцываў, фальклору, ствараюцца відэапрэзентацыі і слайд-шоу. Супрацоўнікі Астрэвацкай раёнай бібліятэкі за 2016 — 2018 гг. дзейнічалі сем краязнаўчых экспедыцый. Па матывах дзеянняў левачаў аб'яднаных агульнай тэмай «Ідэялогія Астрэвацкага краю», створана самабройна кніга «Астрэваччына ў легендах», якая сістэматычна экспануецца на кніжных выставах і выважытых маршарэйках з мэтай папулярызавання краязнаўчых ведаў аб краі.

Дыпламам трэцяй ступені ў намінацыі «За пошукавую і даследчую працу» адзначана Стрыжыцкая сельская бібліятэка Бярозаўскага раёна. Вынікам пошукава-краязнаўчай дзейнасці бібліятэкара стала стварэнне краязнаўча-асветніцкага цэнтру «Ведаль. Павежыць. Ганарыцца».

У цэнтры арганізацыя Куток пад выяўленні дакументаў, што ўтрымліваюць звесткі аб вёсках Вялікай Айчыннай вайны.

«За пошукавую і даследчую працу»

Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры: вынікі XXVII рэспубліканскага конкурсу

Патэнцыял бібліятэк у справе адраджэння нацыянальнай спадчыны, гісторыі, літаратуры і мовы ўжо каторы год выразна адлюстроўвае прафесійны рэспубліканскі конкурс «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры».

11 мая 2019 г. у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі былі падведзены вынікі XXVII рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры» за 2018 г. У склад камітэцкага журы ўвайшлі прадстаўнікі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, абласных бібліятэк, цэнтралізаваных сістэм публічных і дзяржаўных бібліятэк г. Мінска, грамадскага аб'яднання «Беларускі фонд культуры».

Конкурс праводзіцца штогод сярод публічных бібліятэк краіны ў два этапы (абласны і рэспубліканскі). У рэспубліканскім этапе конкурсу прынялі ўдзел 38 работ, 23 з іх сталі пераможцамі ў чатырох катэгорыях: «За пошукавую і даследчую працу», «За значны ўклад у выхаваўчую работу з падрастаючым пакаленнем», «За падтрымку і развіццё чытання», «За навіны ў сферы бібліятэчнай справы». Сярод работ журы прадставіла да заахвочвання.

Пераможцы атрымаюць узнагароды адпаведна з заагадка Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь № 109 ад 6 чэрвеня 2019 г. «Аб выніках XXVII рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры» — дыпломы першай, другой, трэцяй ступені» і грашовыя прэміі ў памеры 50, 40 і 30 базавых велічынь адпаведна. Бібліятэкі, прадстаўленыя да заахвочвання, атрымаюць грашовыя прэміі ў памеры 5-і базавых велічынь.

Экспертная насьцяжанаць, шматграннасць і разнастайнасць тэхнікі прадставлення работ выклікалі некаторыя цяжкасці ў вылучэнні пераможцаў конкурсу. Матэрыялы былі ацэнены па паўнаце раскрыцця тэмы, арыгінальнасці падыходу, фармальных элементаў. Паведамім пра асноўныя дасягненні бібліятэк-пераможцаў, што адзначаны дыпламамі першай, другой і трэцяй ступені ў чатырох катэгорыях.

Найбольшая колькасць работ была прадставлена ў катэгорыях «За значны ўклад у выхаваўчую работу з падрастаючым пакаленнем» і «За пошукавую і даследчую працу».

У намінацыі «За значны ўклад у выхаваўчую работу з падрастаючым пакаленнем» лепшай сярод гарадскіх і раённых бібліятэк стала *Цэнтральная раённая бібліятэка г. Мазыра А.С. Пухіна г. Мазыра*. Асабліва ўвагу бібліятэка надае гістарычнаму, літаратурнаму і эстэтычнаму напрамкам краўзнаўчай дзейнасці, па кожным з якіх праводзіцца сістэмная праца. Так, бібліятэка паспяхова рэалізуе інтэракт-праект «Ні дня без дукаў аб родным краі, краўзнаўчы праект «Художественная галерэя "Онаравенны родным краі"». Атрымаўшы падтрымку вядомага гістарыка, гісторыі, культуры і мастацтва роднага краю даламагае дзеянні і падлеткам краўзнаўчы асяродак «Сцягоўца».

Першыя месца сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк

прысуджана *Вілейскай сельскай бібліятэцы-клубу Чыскаўскага раёна* за нацыянальнае адрэджэнне, выхаванне любові і павагі да роднага краю, цікавасці да вывучэння гісторыі сваёй вёскі. Так, у бібліятэцы арганізавана аматарскае аб'яднанне «Радзімьне», члены якога вывучаюць традыцыі і звычкі роднай вёскі. Створаны міні-музей «Скарбы сляпянскай хаты», дзе чытаюцца і асвятляюцца сельскага побыту і вырабы мясцовых майстроў, дружаная выданні ўспамінаў старажылаў, дакументаў, фотадыячкі.

Другую прэмію сярод гарадскіх і раённых бібліятэк атрымала *Дзяржаўная бібліятэка-філіял Коўцкіскага раёна* за дачунае да чытання, прапаганду каштоўнасці чытання і кнігі, стимуляванне цікавасці да сучаснай літаратурнай спадчыны. Бібліятэка рэалізуе праекты «Кніжны санаторыч» — 2018», «Чудосны рэзючэч», накіраваны на арганізацыю летняга волонцкага часу праз гульні і кнігу. У бібліятэцы з'явіліся месца, абсталяваныя неабходнай кніжнай тэхнікай, свабодным доступам да інтэрнэту. Дзейнічае клуб займальнага чытання «Кніголюб».

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк другое месца заняла *Сакольніцкая сельская бібліятэка Крычаўскага раёна*. У рамках краўзнаўчага партрыятнага праекта «Нам ёсць чаму ганарыцца, нам ёсць каго памятаць» сабраны ўнікальныя матэрыялы аб гістарыч

«За значны ўклад у выхаваўчую работу з падрастаючым пакаленнем»

мі мінулых вёсак, знакамітых землякаў і воякаў, загінулых у гады Вялікай Айчыннай вайны. На базе бібліятэкі створаныя Пакой мужнасці і славы, дзе экспануюцца матэрыялы аб героях-земляках. З мэтай фармавання ў маладога пакалення любові да сваёй малой радзімы, беларускай мовы і кнігі дзейнічае этнаграфічны куток «Я вырас тут і край мне гэты любі».

Дыпламамі трэцяй ступені ў намінацыі «За значны ўклад у выхаваўчую работу з падрастаючым пакаленнем» ўзнагароджана *Мар'янагорская гарадская бібліятэка Гухавіцкага раёна* за комплексную, скаардынаваную сістэму дзеянняў па пярэнячым выхаванні дзяцей і падлеткаў. Так, бібліятэка ажыццяўляе праект «Кнігакампаляна «Сымон і Іў»» і падтрымку Беларускай кнігі і чытання, у межах якога кніжныя артысты бібліятэчнага тэатра «Усмешка» рыхтуюць тэатрыяльныя прадставленні па творчасці беларускіх пісьменнікаў. Асаблівае ролу ў азнамленні дзяцей і падлеткаў з гісторыяй

і прыродай роднага краю адгравіраваў міні-музей «Нам засталася спадчына».

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк трэцяе месца ў гэтай намінацыі заняла *Мельніцкая сельская бібліятэка Мядзельскага раёна*. Бібліятэкарам створаны электронны гісторыка-краўзнаўчы рэсурс «Малая радзіма: краўзнаўчы маршрут па вёсцы Мельніч», у якім сістэматызаваная інфармацыя аб Вялікай Айчыннай вайне, па гісторыі калгаса і школы, сабраныя матэрыялы пра знакамітых людзей вёскі. Штогод бібліятэцы праводзіцца летні чытанні, розныя ўзр. конкурсы, свята. У рамках свята кнігі «Па казаных сцяжках» каля школы была арганізавана вулічная чытальная зала «Бібліядворак».

У намінацыі «За пошукавую і даследчую працу» на разліду журы было прадставлена 11 работ.

Лепшай сярод гарадскіх і раённых бібліятэк прызнана *Шаршаўніцкая раённая бібліятэка*. Да 130-годдзя з дня нараджэння Я. Драздоўна супрацоўнікам раённай бібліятэкі праведзана значная пошукава-даследчая работа па творчай спадчыне славагата земляка — жыццяўца, графіка, этнографі, фалькларыста, пісьменніка Я. Драздоўна. Супрацоўнікі бібліятэкі вывучалі матэрыялы з фонду Цэнтральнай раённай бібліятэкі, Мастоўска-этнографічнага музея міні Я. Драздоўна, уласныя архівы мясцовага жыхароў, агуляртычныя матэрыялы з інтэрнэт-крыніц і ўспамінаў сведкаў. Вынікам гэтай карпатлівай працы стаў бібліяграфічны дапаможнік «Вядоўрыч». Другое вяртанне зборнік матэрыялаў «Асцюг твой пачатак і твай тры працяг».

Першай прэміяй сярод бібліятэк, што размяшчаныя ў сельскай мясцовасці, журы адзначыла *Заходнюю сельскую бібліятэку Шклоўскага раёна*. Бібліятэкарам праводзіцца вялікая даследчая праца па вывучэнні дакументаў, што ўтрымліваюць звесткі аб вёсцы Будаўнівавічы і іх жыхарах. На падставе сабраных

матэрыялу створаны электронны краўзнаўчы рэсурс «Ад вытокаў да аграрарыдака», у якім адлюстравана гісторыя Будаўнівавіч ад старажытных часоў да нашых дзён. Галоўнае дасягненне шматгадовай пошукавай і даследчай дзейнасці бібліятэкара — адрэджыць этнаграфічнага музея «Беларуская хата», дзе вобразна прадставлена жыццё і побыт, культура і традыцыі жыхароў вёскі.

Другое месца ў гэтай намінацыі прысуджана *Ляхавіцкай раёнай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэме* за пільную пошукавую і даследчую працу аб вывучэнні, сістэматызацыі і захаванні этнаграфічных, тапанімічных, фальклорных матэрыялаў аб Ляхавіцкім раёне. На працягу апошніх гадоў супрацоўнікі бібліятэкі вядзюча праца па стварэнні паўнацэннага базаў дзеючых краўзнаўчага зместу. Так, электронна выдана «Навадольныя вядомыя і цікавыя факты аб Ляхавіччыне» змяшчае артыкулы з краўзнаўчымі звесткамі аб Ляхавіцкім раёне.

Сярод гарадскіх і сельскіх бібліятэк дыпламамі другой ступені адзначаныя *Брынненская сельская бібліятэка Рэчыцкага раёна*. На пачыненне вядуць аб беларускіх і мясцовых абрадах, аберэканні і захаванне нацыянальнай рамбастаў, што знікаюць, накіраваны праект «Ручніч — дарога чысціні». Калекцыя бібліятэкі налічвае звыш дваццаці ільняных ручнічкова паўсаздаўнага, абрадавага і дэкаратыўнага прызначэння. У рамках праекта «Тэатра часу» у бібліятэцы аформлены фальклорна-этнографічны пакой, дзе сабраны каштоўныя матэрыялы па гісторыі і культуры вёсак сельскага савета.

На трэцім месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк намінавана *Астраўцкая раённая бібліятэка*, влучным напрамкам дзейнасці якой з'яўляецца краўзнаўчы. Бібліятэка арганізавала краўзнаўчыя экспедыцыі, пад час якіх занатоўваюцца ўспамінаў старажылаў вёсак, запісаюцца відэамагнетыя месцавага фальклору, ствараюцца відэаагляданні і слайд-шоу. Супрацоўнікі Астраўцкага раённай бібліятэкі за 2016 — 2018 гг. здзейснілі сем краўзнаўчых экспедыцый. Па матывах дзеячых легендаў, аб'яднаны агульнай тэмай «Ідэалогіі Астраўцкага краю», створаны самаробная кніга «Астраўччына ў легендах», якая сістэматычна экспануецца на кніжных выставах і выязных мерапрыемствах з мэтай папулярызавання краўзнаўчых вядоў аб краі.

Дыпламамі трэцяй ступені ў намінацыі «За пошукавую і даследчую працу» адзначана *Стрыгінская сельская бібліятэка Бярозаўскага раёна*. Вынікам пошукава-краўзнаўчай дзейнасці бібліятэкараў стала стварэнне краўзнаўча-асветніцкага цэнтру «Ведца. Паважчэ. Гвардыя». У цэнтры арганізаваны Куток памяці аб земляках — удзельніках Вялікай Айчыннай вайны.

(Заканчэнне на стар. 6)

«За пошукавую і даследчую працу»

